

2011. szeptember 12-i emberi jogi bizottsági ülés
2. napirendi pont

A 2006 őszi állami jogsértések igazságtétele

ELNÖK: A következő napirendi pontunknak nem tudom a pontos címét. Kiosztásra került Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr beadványa. Ez a beadvány olyan kérdéseket vet fel, amelyeket megfelelően előkészíteni csak az ellenőrzési albizottságunk tud. Tehát arról tudunk határozni, hogy az ellenőrzési albizottság az abban foglaltakat vizsgálja meg, szerezzé be hozzá a megfelelő dokumentumokat, és október 23. előtt tegyen jelentést a főbizottságnak, amely a napirendjére fogja tűzni. Ez a menetrend elfogadható az előterjesztő számára?

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Szeretnék lehetőséget kérni arra, hogy pár mondatban kiegészíthessen az indítványt. Tömören összefoglalnám, hogy ez a téma miért most került előterjesztésre.

Először is szeretném megköszönni a bizottságnak, hogy támogatta az előterjesztés napirendre vételét. „A 2006 őszi állami jogsértések igazságtétele” címet adtam ennek a témának. A felvezetőben is utaltam rá, hogy közeledik a 2006 őszi rendőrterror ötödik évfordulója. Én rendőrterrornak nevezem, bár valóban lehet állami jogsértéseknek és sok másnak is nevezni, az viszont biztos, hogy az elévülés szempontjából ez egy olyan időpont, amely miatt az emberi jogi bizottság – amely az emberi jogok egyik legfontosabb, legtekintélyesebb szerve – nem teheti meg, hogy ne tegyen semmit. Úgy érzem, nekünk ebben az ügyben kifejezetten van tennivalónk.

Három fő témát vetettem fel. Az első a még nem teljes körű jóvátétel, a második az akadozó felelősségre vonások, a harmadik pedig az, hogy gondoljuk újra együtt és tegyünk törvényi javaslatot, akár a bizottság előterjesztésében, mert a semmisségi törvényről bebizonyosodott, hogy nem tudta kiváltani azt a hatást, amit mindannyian szerettünk volna. Ezért javasolok egy más koncepciójú, de alapvetően az eredeti célt, az elítéltekkel és ellenállókkal szembeni hátrányos jogkövetkezmények megszüntetését célzó közkegyelmi javaslatot.

Részmegoldásnak érzem azt, ha most csak annyit tesz a bizottság, hogy az ellenőrzési albizottság kezébe adja az ügyet, hogy vizsgálódjon és tegyen jelentést, a bizottság pedig október 23-a környékén tűzze napirendjére és beszéljen róla. Azért érzem csak részmegoldásnak, mert vannak olyan aktuális időbeli események, amelyekkel kapcsolatban a bizottságnak mindenképpen hallatni kell a hangját. Ezek közül az egyik legfontosabb az elévülési idő. Amikor Gulyás Gergely alelnök úrral és Szabó Timea úrnővel – akik részt vettek az eseti bizottság munkájában – közösen megvizsgáltuk a rendőri bűncselekményeket, akkor szembesültünk vele, hogy a legkirívóbb brutalitásért felelős rendőrpapancsnokok az előjárói intézkedés elmulasztásával bűncselekményeket követtek el. Gulyás Gergely emiatt több feljelentést is tett, melyek nyomán eljárások indultak. Eddig azonban csak Gergényi Péter meggyanúsítására, illetve a TV-székház nem megfelelő védelmével összefüggésbe hozott két rendőrtiszt gyanúsítására került sor, de hiányzik az áttörés. Az a gond, hogy ez a konkrét bűncselekmény ötéves elévülési idejű. Jól emlékszünk az események véres részére, főleg a szeptember 19-20-ai embervadászatokra. Nem csodálkozom, hogy az MSZP képviselője sietve távozott a helyiségből, mert nyilván kellemetlen lenne szembesülnie azzal, hogy mit tettek, mire használták a rendőrséget. Ezek a bűncselekmények azonban elévülnek. Ha szeptember 19-ig nem történik meg személy szerint a Budapest utcáin tomboló féktelen

rendőri erőszak parancsnokainak a begyanúsítása, akkor ezek a rendőri bűnözők – nyugodtan fogalmazhatunk így – megússzák a felelősségre vonást. Ez az én aggályom.

Van egy komoly kiindulópont ebben az ügyben, amely nagy lökést adhat ennek a nagyon rövid időben megadható felelősségre vonási lépésnek, mégpedig a Balsai István miniszterelnöki megbízott úr által készített jelentés, amelyet nagyon komoly szakértői háttérrel készítettek el. A nemzeti jogvédők is segítettek a munkát, de rajtuk kívül is nagyon sokan működtek közre a jelentés elkészítésében. A jelentés márciusban elkészült, majd júliusban levélben fordultam Orbán Viktor miniszterelnök úrhoz, hogy ezt mindenképpen hozza nyilvánosságra, s ami még fontosabb, az ügyészségnél kezdeményezze a felelősségre vonási eljárásokat, illetve maga az ügyészség is legyen aktív és a jelentés megismerése után azonnal tegye meg a megfelelő lépéseket. A jelentés nyilvánosságra került részei tizennégy különböző rendőri bűncselekmény elkövetését állapítják meg, és az állami szervek részéről elkövetett terrorcselekmény elkövetését is felvetik. Ez teljesen új megvilágításba helyezi az ügyet, még akár Gyurcsány Ferenc felelősségre vonása tekintetében is, hiszen ha analógiát használunk, akkor akár felbujtói minőségben is lehet terrorcselekményt elkövetni, márpedig őt ezzel vádolják. Az analógia csak a felbujtás lehetősége tekintetében merül fel. Budaházy György esetében nincs erre vonatkozó bizonyíték, itt viszont az eddigi jelentések határozottan azt bizonyítják, hogy felbujtóként felmerülhet Gyurcsány Ferenc felelőssége is. Ebben az esetben több mint öt év az elévülési idő, a többi esetben azonban nem.

Az a konkrét javaslatom, hogy a bizottság a saját lehetőségeit figyelembe véve fogadjon el egy határozatot, amelyben arra kéri a miniszterelnök urat, hogy ezt a jelentést még ezen a héten – akár már holnap – hozza nyilvánosságra, egyúttal tegye meg a megfelelő büntető feljelentéseket, mert ha ez nem történik meg, akkor az embervadászatokért felelős rendőrpáncsnokok büntetőjogi felelőssége szeptember 19-én elévül. Ezért nem lenne szerencsés, ha az ügyet az ellenőrzési albizottság hatáskörébe utalnánk.

Az viszont fontos lenne, hogy az ellenőrzési albizottság vizsgálja meg az elfogadott 2006 őszi jelentés utóéletét, azt, hogy az ajánlásokból mik teljesültek, hogy változott az előzetes letartóztatással kapcsolatos ügyészségi gyakorlat, változtak-e a BV-intézményekben a kamerarendszerek működésével kapcsolatos szabályok, mikor történik meg a kitüntetésre javasolt jogvédő szervezetek elismerése, többek között a Nemzeti Jogvédő Alapítványé. Ez utóbbi csak egy személyes megjegyzés, mert természetesen nem ez a legfontosabb. Ez a munka más típusú, mint az a sürgető feladat, amit szeptember 19-20-ig mindenképpen meg kellene tenni.

A másik dolog, amiben szintén kérem a bizottságot, hogy hozzon határozatot és forduljon miniszterelnök úrhoz és/vagy a közigazgatási és igazságügyi miniszter úrhoz, Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes úrhoz, a kártérítések kérdése. Erről is mondanék pár szót. Megszületett a 33/2010. számú országgyűlési határozat, ezt követte tavaly egy kormányhatározat, majd felállt egy bizottság, amely gyorsan és korrekten nagyon sok kárigényt rendezett. Ez a bizottság azonban befejezte a működését, de az ötéves elévülési időn belül lévő károsultak közül még mindig nagyon sokan jelentkeztek. Január 1-je óta számos kárigény futott még be, amelyekkel ha hozzánk fordultak, akkor mi kerestük meg a rendőri szerveket, ha másokhoz, akkor mások, de elakadtak ezek az igények, mert a rendőri szervek – kicsit a gyurcsányi reflexeket tükrözve – azt mondják, hogy pereljünk. A probléma viszont az, hogy ennek van egy kialakult rendszere, az állam országgyűlési határozattal megkövette az áldozatokat. Aki az elévülési időn belül benyújtotta a megalapozott, jogos kárigényét, azt kártalanítani kell! Arra kérem az emberi jogi bizottságot, hasson oda, hogy a kárrendezési bizottság tavaly beszüntetett tevékenysége folytatódjék és gyorsan, méltányos módon bírálja el a kárigényeket. Tavaly egy körülbelül félmilliárd forintos pénzalap is nevesítésre került, amelyből tudomásom szerint mintegy 230 millió forint került felhasználásra, de lehet, hogy nem pontos ez az adat. A rendőri szervek arra hivatkoznak, hogy vagy rendőrbakancsot

vásárolnak ebből a pénzből, vagy kifizetik a kártérítéseket. Magyarul, nincs pénzük a kártérítések kifizetésére.

Van még egy különös tétele a károsultaknak. Itt a feloszlatott Kossuth téri tüntetés közel kétszáz részvevőjéről van szó. A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati ítéletben megállapította, hogy az ő gyülekezési jogukat megsértették, de az ő kárigényüket – amely nem igazán jelentős nagyságrend, 1-200 ezer forintról van szó – a Budapesti Rendőr-főkapitányság elutasította. Ez lenne a dolog akut része, amelyben sürgős lépéseket javasolok.

Javaslom, hogy az eseti bizottság jelentésének megvizsgálása mellett azt is vizsgáljuk meg, hogy az általam kezdeményezett közkegyelmi megoldás hogyan lenne megvalósítható, persze a semmisségi törvény mellett, mert azt sem kellene hatályon kívül helyezni. Ha valóban segíteni akarunk azokon, akik a mai napig is börtönben ülnek – például Dukán Dánielen –, akkor el kell fogadni az én javaslatomat.

ELNÖK: Képviselő úr, kérem, fogja rövidebbre.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Már csak két mondattal szeretném befejezni, elnök úr.

ELNÖK: Fenn kellene tartanunk a határozatképességet, ezért kérem képviselőtársaimat, hogy ne menjenek el.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Akkor befejezem, hogy hozzá lehessen szólni a kérdéshez.

ELNÖK: Ha képviselő úr azt akarja, hogy határozatképes maradjon a bizottság, akkor fogja rövidre a mondanivalóját. Azt ígérte, hogy rövid kiegészítést fog tenni. Ha a leírt szöveghez képest más mondanivalója is van, azt nagyon szívesen meghallgatjuk.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Alapvetően az ügy sürgető jellegére hívtam fel a figyelmet. Azt kérem, hogy aki tud, maradjon, mondja el a véleményét és szavazza meg a két javaslatom.

ELNÖK: Gulyás Gergely alelnök úré a szó.

DR. GULYÁS GERGELY (Fidesz): Igyekszem röviden reagálni a Gaudi képviselő úr által elmondottakra, már csak azért is, mert a 2006 őszi ügyek megítélésében az LMP-től a Jobbikig tartó konszenzusos álláspont volt. Senki nem vitatja azt, hogy akkor a rendszerváltozás óta soha nem látott állami brutalitás történt. Viszont a konkrét felvetések egy részével a bizottság nem tud mit kezdeni, más részét pedig első körben az ellenőrzési albizottságnak kellene megtárgyalni.

Ami az elmaradt felelősségre vonás 1. pontban jelzett témakörét illeti: ezzel kapcsolatban az ügyészség rendelkezésére áll az albizottság teljes iratanyaga, tehát több ezer oldal. Miután Balsai miniszterelnöki megbízott úr is ezekből az iratokból dolgozott – mert mi kértük be ezeket két példányban és ő is megkapta –, ezért plusz információt az ő jelentésük sem tartalmazhat. Én úgy tudom, hogy ez a jelentés egyelőre nem nyilvános és előttünk nem is ismert. Azt viszont közjogi nonszensznek tartanám, hogy a bizottság a miniszterelnököt egy miniszterelnöki megbízotti jelentés nyilvánosságra hozatalára kérje fel. Nyilvánvalóan meg kell várni azt, amíg a miniszterelnök értékeli ezt a dokumentumot, a bizottságnak addig nincs feladata.

Egyetértek képviselő úrral abban, hogy a lehető legszélesebb körű büntetőjogi felelősségre vonást indokolja ez a kérdés, csak azt nem tudom, hogy mi még mit tehetünk. Mit tehet a politika azon túl, hogy a bizottság feltárta az eseményeket, amennyire lehetett, én külön tettem egy feljelentést, amelyre tekintettel Gergényi Pétert és másokat meggyanúsítottak, majd ezt követően az összes iratot az ügyészség rendelkezésére bocsátottuk, és a Debreceni Katonai Ügyészség nyomoz az ügyben. Az elévülési határidőt ismerjük, bizonyos gyanúsításokra sor került, de mit tehetünk még? Azt a látszatot mindenképpen szeretném elkerülni – már csak azért is, mert ez a szocialista vádak körébe tartozik –, hogy akár ez a bizottság, akár a kormánypártok bármilyen befolyással lehetnek a szervezeten és alkotmányosan is teljesen független ügyészségre. Szívesen mondom, örülnék annak, ha a lehető legszélesebb körben lennének megalapozott gyanúsítások a 2006 őszi ügyekben, csak nem látom, hogy mi még mit tehetnénk.

A rendezetlen kártérítésekhez azért hozzá kell tenni: én is azt javaslom a rendőrségnek, hogy ha valakinek jogos kártérítési igénye van, peren kívül egyezzen meg vele, de az mindenki számára legyen egyértelmű, hogy született tavaly egy kártérítési határozat, amelynek a hatálya mindenkire kiterjedt, aki addig már pert indított. Sőt arra is kiterjedt, akit bármilyen sérelem ért és négy évig nem indított pert, hogy ha az adott négy hónapban bejelentette. Most tehát csak és kizárólag azokról az esetekről beszélünk, hogy ha valaki négy éven át nem gondolta úgy, hogy kártérítési igényt terjeszt elő, majd amikor a kormányváltás után négy hónapig a legnagyobb nyilvánosság előtt ismert volt ez a kártérítési határozat, akkor is elmulasztotta bejelenteni a saját kártérítési igényét. Egyébként az elévülési időn belül bejelentett kártérítési igények legalaposabb vizsgálata már csak azért is indokolt, mert ez már a provokáció lehetőségét is felveti. Legyünk őszinték, vannak olyan pártok, amelyeknek kifejezetten nagy siker lenne, ha egy teljesen megalapozatlan bejelentés után valaki pénzt kapna. Úgy gondolom, hogy a jóhiszemű és gondos eljárás követelményét egész biztosan megsértette az, aki ezt követően jelentette be a kártérítési igényét, ettől persze még egyetértek azzal, hogy ha a rendőrség megalapozottnak látja az igényt és orvosi dokumentációval egyértelműen alátámasztható, hogy akkor történt a sérülés, akkor a megegyezést keresse és a kártérítési igényeket rendezze. Az ellenőrzési albizottság néhány ilyen ügyet külön is megvizsgálhat. Egyébként engem is érdekelne, hogy ki az, aki négy év után jelent be kártérítési igényt.

Az albizottsági jelentés ajánlásainak a megvalósulása tekintetében egyetértünk azzal, hogy az kifejezetten az ellenőrzési albizottsághoz tartozik. A semmisségi törvénynél pedig meg kellene várni az Alkotmánybíróság döntését, de így utólag lehetséges, hogy a közkegyelem szerencsésebb megoldás lett volna.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ha Gaudi képviselő úr akar határozatot hozatni, akkor kérem, fogja rövidre. Parancsoljon!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm alelnök úr szavait és szeretnék rájuk röviden reflektálni és a határozati javaslatot pontosabban megfogalmazni.

ELNÖK: Engedje meg, képviselő úr, hogy én azt az ülés vezetése keretében az elhangzottak fényében megfogalmazhassam.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Alelnök úr szavaira reflektálva annyit mindenképpen szeretnék elmondani, hogy az emberi jogi bizottságnak ebben az ügyben igenis van feladata. Nyilván nem vehetjük át a miniszterelnök úr hatáskörét abban a tekintetben, hogy a megbízottjával kapcsolatos munkát hogy értékeli, se az ügyészség munkáját, de ha már ennyire felvállalta a bizottság ezt az ügyet, albizottságot hozott létre és jelentést tett le az

asztalra, akkor semmiképpen nem ülhetünk tétlenül és nem lehetünk némák, ha a szemünk láttára ússzák meg a rendőri bűnözők a felelősségre vonást. Nem csodát várok, csupán annyit, hogy hozzunk egy határozatot arról, mi úgy gondoljuk, az lenne a legüdvösebb, ha ezt a jelentést nyilvánosságra hoznák. Balsai István miniszterelnöki megbízott úr nyilván a rendelkezésére álló iratokból dolgozott, a jelentésében adott esetben mégis lehetnek olyan nívumok, amelyek segíthetnek a felelősségre vonásban. S ha csak egyetlenegy kis szalmaszál is van, amibe bele lehet kapaszkodni a véres kezű rendőri vezetők vagy akár Gyurcsány Ferenc felelősségre vonása érdekében, akkor azt közösen tegyük meg. Gondolom, hogy akik most itt vagyunk ebben a helyiségben, mind egyetértünk abban, hogy ezt meg kell tenni. Ezért továbbra is fenntartom, hogy nyilván udvarias formában, de keressük meg levélben a miniszterelnök urat. Különböző változatok lehetnek erre, de mindenképpen kérem a bizottságot, hogy hallassa a hangját ebben az ügyben, akár úgy, hogy levélben fordul a miniszterelnök úrhoz, akár úgy, hogy közleményt tesz közzé.

Visszatérve a kártérítések témájára: véleményem szerint nem volt átütő erejű a nyilvánossági kampány. Még mindig lehetnek olyan emberek, akik nem jelentkeztek a kártérítési igényükkel. Én január 1-je után is találkoztam olyan szemkilőtt vagy könnygázgránáttól roncsolt állkapcsú emberekkel, akik eltemették magukban az ügyet, és csak teljesen véletlenül botlottak abba a felismerésbe, hogy még van lehetőségük kárigényük bejelentésére. A kormányzat még megteheti, hogy az ötéves elévülési időn belül felhívja a figyelmet, hogy az a károsult, aki eddig nem jelentkezett, még jelentkezhet. Másrészt pedig úgy gondolom, hogy a bűncselekmények ötéves elévülési ideje miatt nekünk ennek a jelentésnek a nyilvánosságra hozatalát kérnünk kell, sőt még az ügyészséget is megszólíthatjuk. Miért ne mondhatnánk, mi azt látjuk indokoltnak, hogy történjenek meg a felelősségre vonások?

ELNÖK: Képviselő úr, az ön előterjesztése alapján két határozati javaslatot szeretnék megfogalmazni. Egyrészt azt kérte, levélben forduljunk miniszterelnök úrhoz azért, hogy hozza nyilvánosságra a Balsai-féle jelentést. Én azt se tudom, hogy van-e ilyen jelentés. Ön viszont azt mondja, hogy van egy jelentés, amely nem nyilvános, ehhez képest elég szépen idéz belőle. E fölött az ellentmondás fölött azonban hunyjunk szemet. Azt teszem fel először szavazásra, hogy a bizottság kíván-e a miniszterelnök úrnak ilyen tartalmú levelet írni, másodsor pedig: kívánja-e a bizottság, hogy az ellenőrzési albizottság az ön által felsorolt három pontban tárja fel a tényeket és vizsgálja meg, hogy az albizottsági jelentésben foglaltak hogyan hatályosultak, s erről még október 23-a előtt tegyen jelentést a főbizottságnak. Egyetért azzal, hogy ez legyen a két határozati javaslat?

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Egyetlenegy kiegészítést javasolnék a miniszterelnök úrhoz címzett levél kapcsán. Abba azt is javasolnám belevenni, hogy a kárrendezési bizottsági rendszert ismét hozzuk létre. A rendőri szervezeteknek van egy erre szakosodott csoportja, amelynek a tagjai leülnek és megvizsgálják, hogy az újabb kártérítési igények valóban komolyak-e. Erre azért van szükség, mert a rendőri szervezetek külön-külön ma már teljesen elzárkóznak.

ELNÖK: Köszönöm. Gulyás Gergely alelnök úr!

DR. GULYÁS GERGELY (Fidesz): Szeretném jelezni, hogy a miniszterelnök úr felszólítását nem támogatjuk, viszont az ellenőrzési albizottság munkáját igen.

ELNÖK: Kérdezem, hogy kíván-e a bizottság levelet intézni miniszterelnök úrhoz ebben a kérdésben. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság 3 igen szavazattal, 10 nem

ellenében, 2 tartózkodás mellett úgy döntött, hogy nem kíván levelet intézni a miniszterelnök úrhoz.

Kívánja-e a bizottság, hogy az ellenőrzési albizottság jelentésében megfogalmazott intézkedési javaslatok hatályosulását, illetve az esetleges hiányosságokat az ellenőrzési albizottság megvizsgálja? Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Indítványozom, hogy ez a feladatkör egészüljön ki az általam előterjesztett felvetésekkel is.

ELNÖK: Képviselő úr nagyon szépen csempészte be Budaházy Györgyöt, de ezt most hagyjuk. Azt nem tudom, hogy a 2006 októberi eseményekben Budaházy György milyen szerepet játszott, de ezt most nagyon szépen csempészte be. Nekem van egy rossz tulajdonságom, nevezetesen hogy a beadványokat el szoktam olvasni.

Ki ért egyet azzal, hogy az ellenőrzési albizottság vizsgálja meg, hogy a 2006 őszi események vizsgálatára létrejött eseti bizottság jelentésében foglaltak hogyan hatályosultak és milyen kormányzati intézkedések történtek, figyelembe véve Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr beadványának erre vonatkozó részeit is? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag elfogadta a fenti javaslatot.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm szépen.